

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házon átveve:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Változó postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
húsznap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számai ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 2.

Április.

Egy kis sétát tettek sokan tegnap délután. Elindultak ragyogó napfényben, aztán egy kicsit megáztak s mire hazatértek, hófehér volt a ruhájuk. Vastagon pihent rajta a hó, akárcsak deczemberben.

Hanem azért a naptár szerint tavasz van. Az is igaz, hogy sem az áprilisi tavaszt, sem az áprilisi havat nem kell nagyon komolyan venni.

Sétálnak a rendeletek is. Egyik fel-függeszti a sajtószabadságot, másik el-kobozza a gyülekezési jogot, a harmadik egy kis körsétát tesz s nyomában elpusztul a levéltitok szentségének minden bástyája. Talán jön egy negyedik is, a mely az alkotmányt a maga összességében sulba dobja. De azért, ha a kalendáriumot megnézzük, még alkotmányos állam vagyunk.

Bizony csak olyan áprilisi alkotmány már ez. Az ember nem tudja, mikor olvad el? Várnak-e vele április 11-ig, ama bizonyos hivatalos évfordulóig, vagy már előbb pocskká olvad évezredes büszkeségünk?

Nem csekély keserűséggel vehetjük tudomásul, hogy a kormány éppen azt magyarázza minden skriblerével, mennyire szükséges megszegni április 11-én azt a 48-iki törvényt, amelyet éppen 58 évvel azelőtt szentesített Magyarország apostoli királya. Ezért ugyan érdemes volt április tizenegyedikét nemzeti ünneppé tenni.

De azért még mindig van remény, áprilisban járunk, hátha április jár az abszolutizmus is?

Hiába hozott fellegetek a haza egére a szolferinói bárógenerális; hiába vetett szelet a Kárpátoktól Adriáig néhány, a zálogházakból kisépért alakzat. Még nem bizonyos, hogy vihart aratnak. Az utolsó percig reménykednünk kell.

Egy-egy haragos sugár is kivillan a fellegek közt; arra indul, hogy elolvassza az abszolutizmus fagyát. Bánffy levele félre nem érthetően magyarázza meg, hogy a korona tanácsosainak még csak felvetnie sem lett volna szabad a korona előtt a választások elhalasztását. Kiszámíthatlan az a hatás, a melyet ez a

törvénysértés a közéletben okozna. Andrássy nevén is nevezte a hatást: romlás. Eddig csak rombolt a kormány s a romok helyébe még mindig lehet építeni alapos tisztogatás után. De a hol romlás következett be, ott orvosra van szükség s fenyeget a halál.

Ezek a lelket magábaszállásra intő hatalmas szövegök mintha már éreztetnék hatásukat.

A kormány sok balkeze közül a legelső, Kristóffy ime retirálót fuvat. Csak nemrég kobozta el a gyülekezési jogot, tekintettel az általános izgalomra.

A hatalomért remegők eddig azzal próbálták kibujni a törvény kötelező parancsa alól, hogy az izgalomra hivatkoztak, mint menségre. Ime, most egyszerre »nyugodt« lett az ország. Mindenki tudja, a kormány legjobban, hogy az az »izgalom« kopasz menség, silány fogás, haszontalan kísérlet a felkiismeret elaltatására. Vajjon azt lehetne-e Kristóffy visszakozásából következtetni, hogy erősebb volt a lekismeret, mint Vészi József.

Bár ugy volna!

Mikor az idő odakint áprilist jár, jól esik behuzódni a barátságos meleg szobába s gyönyörködni a felhőkön átszökő vékony napsugarakban. Az hozza meg az igazi tavaszt, ha ennek a csatalkos áprilishoz vége lesz.

Kristóffy bukik s miniszter helyett demagóg lesz. A miniszternek kellemetlenek voltak a népgyűlések, a demagógnak kellemetlenek a csendőrök. Még megeshetnék, hogy Kristóffy elvtársat népgyűlésezés közben Kristóffy miniszter rendelete aladján hoppon csipnek a csendőrök. Nosza hamar, vegyük vissza a rendeletet! A miniszternek izgatott volt az ország, a demagógnak meg nyugodt. Ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes.

Áprilisi szeszély. Ilyen emberek politikáját nem lehet komolyan venni. Nem komoly az abszolutizmusunk sem, csak aftéle április járatás. Sárral jár, kellemetlen, de virágfakasztó, tiszta május jön utána.

Dr. K. A.

Fetser Antal püspökké szentelése.

A nagyvárad latin szertartású székesegyház évszázados falai között 19 évvel ezelőtt folyt le oly magasztos és ünnepélyes szertartás, mint ez idén bőjt ötödik vasárnapján. Akkor történt Fetser Antal püspökké szentelése, Schlauch bibornok egykori kedvelt udvari papja, Nogáll püspök szellemi örököse, Szmrecsányi Pál megyés püspökünk helyettes püspöki helynöke e napon lépett az apostoli utódlás jogába segédpüspökké való felszentelés által.

A mi fény és ragyogás sugárzott le a diszes székesegyház ősi falairól, a mi öröm ragyogott a nagyszámu és diszes hívő sereg szemeiből, az mind a fönt elsorolt nagynevű férfiak közé fölmagasztosult alakot vett körül, Fetser Antal, felszentelendő püspöknek Szentlélektől egyházunk feje s egyházmegyénk főpásztorá által választott személyét.

Pontosan 9 órakor érkeztek a püspöki rezidenciából három diszfogaton a székesegyházba a püspökök és udvari papjaik. Előbb Ridarcsik Imre és Bulck Kornél, a segédkező püspökök titkárai érkeztek meg s fogadták a székesegyház főkapujához kivonult pápsággal Radu Demeter dr görög szert. püspököt és Szmrecsányi Lajos segédpüspököt, végül Belopotoczky Kálmán dr tábori püspököt és Fetser Antal felszentelendő püspököt.

Az oltáriszentség előtt végzett rövid imádság után fölvonultak a szentélybe, hol Belopotoczky, a felszentelést végző püspök a szentély jobb oldalán levő trónusát, Fetser Antal, felszentelendő püspök ugyanez oldalon készített külön oltárát és Radu Demeter dr püspök ugyancsak a szentély jobb oldalán, Szmrecsányi Lajos püspök pedig a szentély baloldalán készített helyét foglalta el.

A felszentelés lefolyása vasárnapi számunkban leirt szertartás rendje szerint történt.

A felszentelés rendjéből ki kell emelnünk a pápai iratoknak Mayer Antal püspöki titkár által való felolvasása után a felszentelendő hitéről való vizsgálat és eskütétel megkapó jeleket; valamint azon részleteket, midőn a felszentelendő fejére téve kezeit az apostolok szavaival mondotta a három püspök: »Vedd a Szentleket«, végül az olajjal való fölkenést, mely a felszentelendő fejét és kezeit érte.

Legmeghatóbb részlet volt az új püspök áldásadása. Radu és Szmrecsányi püspökök kísérték végig a székesegyházon az új püspököt, ki a híveknek osztotta hármass püspöki áldását. A szentélybe visszaérve az új püspök áldása szüleire és nagyszámu rokonaira szállt. Mikor az új püspök tekintete rájuk esett, éreznie kellett a meghatottság érzelmét; az elfojtott zokogás kitérésait el nem rejthette egészen a Te Deum végeig, melyben hálát adtak azon bőséges kegyelemért, melyben a jó Isten részesítette a lefolyt szentelés által.

Az ünnepélyes isteni tiszteleten nagy számmal voltak jelen rokonai, kiknek fenn volt

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

szíves tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legújabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességei megérkeztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázzal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri.

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég GYANVÁRAD, Fő-utca, zárda-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

tartva a szentély első jobb oldali padja. Ott voltak az új püspök boldog szülei, továbbá rokonságából a következők: özv. Glaczi Mihályné, sz. Fetser Veronka és gyermekeik, Erzsébet, férjezett Hágen Jánosné, Veronka, Mihály és Mariska. Továbbá Szabados Pál és neje Fetser Mária és családjuk Mariska, férjezett Szailer Józsefné, Rózsa, Katicza, férjezett Soltz Jánosné, Etelka, férjezett Putser Istvánné, Margit, Pali és Ferike. Végül Kinczel János és neje Fetser Ilona.

A klérus impozáns számmal vett részt az ünnepségen. A csaknem teljes számmal megjelent központi papságon kívül az egyházmegyéből jelenvoltak: Gróh Ferencz, prépost-plebános, Szirmay Árpád esperes-plebános, Dunay Alajos és Vagaszkó János plebánosok, Szabad Endre gyulai főgimnáziumi igazgató és Korponay István gyulai főgimnáziumi tanár.

Ott voltak a zárdák növendékeikkel; a hadsereg, állami, megyei és városi hatóságok képviselői, valamint a különböző egyesületek küldöttsége.

A sok jelenlötnek bizonyára hosszú időre felejthetetlen emlék marad a múlt vasárnap ritka ünnepsége.

A tisztelgések.

Midőn az új püspök, az egyházi szertartások végeztével, déli fél 12 órakor lakására érkezett, márt a tisztelgő küldöttségek összeültek a kanonoki lakban.

A gör. szertartású kath. papság

tisztelgett először, akiket dr. Laurán Ágoston pápai praelátus, püspöki helynök vezetett. Az ékesszavu szónok közvetlenséggel, a szeretet hangján üdvözölte az új főpásztort, kire és akinek működésére Isten bőséges áldását kérte.

Az új püspök hálás szívvvel mondott köszönetet az üdvözlésért s szeretetükbe, imáikba ajánlotta magát.

A Kath. Kör. tisztelgése.

A Nagyváradai Katholikus Kör tagjai nagy számban gyűltek össze, hogy mindenkori szeretetüknek, ragaszkodásnak, tiszteletüknek, továbbá a magas méltóság elnyerése feletti örömmüknek adjanak kifejezést, azon kiváló egyházi férfit, aki egyik buzgó alapítója s állandó támogatója kezdettől fogva a körnek. A küldöttségben ott voltak Palotay László egyházi elnök, dr. Vucskics Gyula egyházi és Dus László világi alelnökök.

A tisztelgők nevében, mély meghatottsággal dr. Hoványi Gyula jogakadémiai tanár, a Kath. Kör választmányi tagja a következő remek, a szív mélyéből fakadó beszédet intézte az új püspökhöz:

Méltóságos Uram!

Paleopolis Püspöke!

Hálás szívünk, szeretetünk ide vonzotta mert sokan szeretünk.

Szeretünk, mert szived arany.

Örömezt követünk, mert jellemed vas. Lelkületed kristály.

Isten kegyelmével a magad emberségéből eddig is gyorsan emelkedtél.

De multadra alapozott előrelátásunk és óhajunk szerint nem fogsz megállni, mert pályafutásodat védőleg övezi körül ugy kedves megyés püspökünknek bizalma, min felejthetetlen Nogállunk és Schlauchunk láthatlan, de érezhető áldó keze.

Haladni fogsz, mert az apostolok utódjaira hazánkban ma rendkívüli kötelességek hármanak és te bizonyára akaratodat e rendkívüli

helyzet követelményeihez illőleg fogod megaczelőzni.

Mint püspök fáradozni fogsz a kereszttel a kereszttért.

Mint magyar ember a kereszttel egész Corpus Jurisunkért!

Hisz a jognak örök szent alapja ugyanaz ami vallásunké: Jézus Krisztus, az egyszemélyű Krisztus, amint Restoriussal szemben épen Ephesusban metropolisodban az egyház kimonodta.

E magasztos munkád közepette talán te is kísértésekbe fogsz jutni, mint védő szent Remete Sz. Antal. Ki egy nagy kísértés után, fohászára »Jézusom hol voltál?» »Segítségemre hamarabb miért nem siettél?» e válasz kaptad: »Itt voltam.« »Küzdemedet végig néztem.« »Mindig veted leszek!«

Az Úr legyen teveled is! Ennél jobbat Neked sem kívánhatunk. Kívánjuk pedig nemcsak magad hanem, királyunk és nemzetünk összhangzó jóvoltáért. Mert erős meggyőződésünk, hogy hazánk és egyházunk egéről a megpróbáltatás felhőit a krisztusi zászlónak engesztelő, a kunyhótól a királyi palotáig mindenkit átható sugarai oszlatni fogják.

A kereszt páratlan vilárossága és melegsége fordítja a király nemes szívét a magyar nemzet hű szívéhez.

A magyar szent korona keresztjének varázsa bilincseli le örökre a magyar nemzetet koronás királyához a magyar hegemonia kutyfejéhez.

Méltóságos Uram arany sziveddel, vas jellemmeddel, kristály lelkiületeddel szolgáljad magasztos hivatásodat! minket pedig továbbra is tarts meg szeretetedben!

Éljen Fetser Antal!

Fetser Antal püspököt a szívébe és lélekbe ható szavak láthatólag elérékenyítették. Azzal kezdte beszédét, hogy amit tőle kértek, neki kellene kérni s hálát adni a szeretetért, s kérni jóindulatért. Barátja, a szónok, aki iránt szeretettel viseltetik, oly czimokkal tüntette ki, amelyek reá nem illenek, de a megnyilatkozó szeretet és új állása csak fokozza a kötelességeket, amelyek a jövőben reá hárulnak. Nehéz időket élünk. Egyebet ő alig tehet, mint imádkozik, hogy a Mindenható adjon a sokat zaklatott nemzetnek harmoniát és békességet, ami a boldogság alapja.

— Isten áldja meg jószágukat szavakkal szívélyesen vett bucsut a kath. kör tagjaitól.

A Szent László menedékház-egylet

küldöttségét dr. Hoványi Géza alelnök vezette az új püspök elé. Üdvözölte a fényes egyházi méltóság elnyerése alkalmából. Hálás köszönetet mondott az eddigi pártfogásért s szeretetét, jóindulatát az egyesület iránt továbbra is kérte.

Fetser Antal szívélyes válaszában kijelentette, hogy Szent László menedékház-egyletnek lett legelőször tagja s ha valamelyik egyesület megfelel nemes céljának, ez az. Husz éve ő is tagja az egyletnek s részese a szeretet gyakorlásában. Ma, mikor püspökké szentelték, a szertartásoknál volt egy kérdés, amely kötelességévé tette a szegények istápolását. Igéri, hogy ezután is meleg szeretettel, rokonszenvvel vesz részt az egylet humanus munkájában s reméli, miszerint továbbra is fejlődni fog áldásos működésében, amelyért ő is imádkozni fog.

A Bölcsöde Egyesület

küldöttségét özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné sz. br Gerliczy Stefánia vezette. Isten áldását kérte az új püspökre, azokért a jókért, amikben az ő bölcsöde egyletet eddig részesítette s további pártfogását kérte.

Az új püspök szeretettel viseltetik az

egyesület iránt. Ez volt, amelybe b. e. Nogáll püspök őt egyszerre tagnak és választmányi tagnak iratta be. Ha szíve nem sugallná is, már a Nogáll emléke iránti tiszteletből meleg pártolója lenne az egyletnek, annál is inkább, mert ez tetszik az Úr Jézusnak, aki mondá: Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket.

A biharmegyei Nőegylet

küldöttsége özv. br Gerliczy Félixné szül. gró Korniss Luiza elnökével élén, jelent meg. A üdvözlő beszédet Böszörményi Géza titkár intézte az új püspökhöz. Öszinte szívből üdvözölte, annál inkább, mert benne megismert tanulták azt a férfit, aki jámbor életével, jótékonyosságával és nemes gondolkodásával méltó utóda Nogáll püspököknek. Hálás köszönetet mond azért a meleg szeretetért, amelyben a nőegyletet mindig részesítette.

Özv. br Gerliczy Félixné pár szóval szintén üdvözölte az új püspököt. Az Isten minden jóval áldja meg. Az egylet részére kéri továbbá pártfogását.

Fetser Antal püspök először az érdemekben gazdag elnöknek köszönte meg az üdvözlést, aki alig pár nappal ezelőtt hagyta el betegágyát. Adja Isten, hogy tartós egészség legyen ezután osztályrésze. Látja most is, amit eddig is tudott, hogy az a szeretet, amely hajtja az árvák gondozására ez vezet a katolikus vallás iránti buzgalmában, amely vallás pedig a püspökben él.

Majd a küldöttséghez szólva kijelentette, hogy nem lehet méltó utóda b. e. Nogállnak, mert oly térfiakat csak századok szülnek.

— Majd könnyekig elérékenyülve levette lilaszín püspöki capuciumát s maga elé me-rengve mondá:

— Ez is az övé volt! (Nogáll püspöké.)

Végül kijelentette a küldöttségnek, hogy a szeretetben találkozni fognak.

A katolikus legényegylet

szintén nagy számu küldöttséggel tisztelget. Kugler Albert alelnök a következő beszéddel üdvözölte az ünnepeletet:

Méltóságos Püspök Ur!

A Nagyváradai Katholikus Legényegylet tisztelettel kívánja megjelenni, hogy a mai nap nagy örömebe részt vegyen és méltóságos püspök urat szíve egész melegével üdvözölhesse. Kétszeres örömmük a mai nap méltóságos Püspök Ur! mert az isteni gondviselés folytán méltóságodat juttatta nagy nevü és örök emlékezetü. Egyletünk alapítója és jötevője dicső örökébe.

Méltóságod nagynevü elődje látván a mai kor kinövéseit és ismerte a mult idők mester legény vándorlásainak nehézségét jól tudta, hogy igen sok ifju akitől hasznos polgára lett volna a hazának, egyháznak, családnak elzüllött, ezen ő segíteni akarván midőn a Nagyváradai Katholikus Legényegyletet megalapította valláskülönbség nélkül azért hogy az ifjak napi munkájukat végezve az egyletbe találják meg némileg othonukat, mert ma már a viszonyok oda fejlődtek, hogy az az ifju, aki el hagyja a szülei házat többé nem talál othonra, az az ifju, aki elmegy a nagy idegenbe nem osztozik ő ma már mint eddig volt, a családnak örömebe és a család bánatába, a mai ifjuság egyszerű munkásonthoz nélkül, ezt az othonot alapította méltóságod nagynevü elődje és ellátta fejedelmi adománnyal, mit majd az utókör fog áldani és a mai ifjuság akik jelenben élvezik egyletük jó hatását, ezek vannak hivatva nevelni a jövő ifjuságot.

Azért mondom, hogy kétszeres a mai nap öröme ránk nézve, mert a méltóságos Püspök

Szőnyeg áruházamban nagy előnyös vétel folytán,

utólérhetetlen olcsó árak

utó, ebédlő és szalonszőnyegek, valamint kézzel csomózott smyrnaszőnyegek, függönyök, asztal- és ágyterítők flanel és utazótakarók, lópokróczok.

Bőrvásznak, Trieszti linoleum, (parketta vászon) Butorszövetek, Roletta és derékalj csinvatok,

Házilag készített paplanok

Torontáli terítők, pamlag átterítők, függönyök és szőnyegek

CZILLÉR IMRE

Nagyáruhaza, Olaszí Fő-utcza.

Telefon 223.

Menyasszonyi kelengyék, vásznak és asztalneműk.

ur mindenképen örökébe lépett nagy nevű elődjének megmutatta már akkor, mikor szerény együletünk alapítója és jótévője lett.

Nem kell együletünk célját tovább fejtegetnem, mert méltóságos Püspök Ur ismeri azt, kérésünk méltóságos Püspök Ur az, tartsa meg zsenge együletünket jóakaratóban pártfogásában és részesítse mindenkor atyai tanácsában.

Mi édes mindnyájan szívünk és lelkünk egész melegével kérni fogjuk a magyarok Istenét tartsa meg méltóságos Püspök Urat valazánk, egyházunk, családja és az emberiség javára a végső kor leghosszabb határáig.

Isten éltesse!

Fetser Antal pár köszönő szó után azon kijelentést tette, hogy nagy hatással volt reá b. e. Nogáll püspök példája, aki mindenét, ami akkor volt, odaadta, mikor a légényegylet alakult. Nogáll példáját a szeretetben azonban nehéz követni. Az ő bölcsője is ott ringott, ahol szeretet volt a szívekben az iparosok iránt. Ő is szegény iparos gyermeke. Ismerte a czéhrendszert a szülei háznál a czéhkönyvekből látta, minő szép gondolatok voltak abban. Voltak, igaz némi hibái is a szabadipar behozatalánál ezen hibákért a czéhrendszert egészen megszüntették. A mestert, segédet, inast bensőség, családiaság a szeretettel kapcsolták össze, míg most a széthuzást látjuk. Egyik ellensége a másinak. A czéhek a vallás és a becsület alapján állottak. Ma nagy hivatása van a kath. légényegyleteknek, mert hivatva vannak feljuttatni azt, ami a czéhrendszerben jó volt. Hiszi, hogy Isten segítségével tenni fog az együletnek érdekében.

A tisztelgések során még rövid látogatást tett az új püspöknél Radu Demeter gör. szert. kath. püspök és Barry József kir. törvényszéki elnök.

Fetser püspök részint vasárnap, részint tegnap, hétfőn több látogatást tett a városban az előkelőségeknél.

*

A lélekemelő szép ünnepély alkalmából kétszáznál több üdvözlő távirat és levél érkezett az új püspökhöz, amelyekről azonban az ő ismert szerénységénél, nemesen egyszerű gondolkodás módjánál fogva nem emlékezhetünk meg. Annyit azonban a főpap iránti tiszteletünk mellett is megemlékezhetünk, hogy az üdvözlők sorában vannak a papság, egyházi és világi előkelőségek, paptársai, iskolatársai.

San-Remóból dr. Szmracsányi Pál megyéspüspök ő Excellentiája az alábbi két táviratot küldötte; és pedig dr. Belopotoczký Kálmán táborig püspökhöz a következőt:

Hálás érzelmekkel és testvéri szeretettel üdvözlöm a szentelésben résztvevő kedves püspök társamat.

Szmracsányi Pál,
püspök.

Fetser Antal püspökhöz pedig a következő táviratot küldötte a főpásztor:

A messze távolból buzgó fohászokkal kísérem méltóságodat a mai nagy ünnepen az Ur oltárához, kérve a Mindenhatót, hogy áldást árasztson kedves segédpüspököm apostoli útjára.

Pál,
püspök.

A diszebed.

Dr. Szmracsányi Pál megyéspüspökünk ő Excellentiája segédpüspökének felszentelése alkalmából diszebedet adott rezidenciájában. Bár főpásztorunk messze távolban kurálja meggyengült egészségét s így nem lehetett itthon a felszentelésen, hívására városunk társadalmának legelőkelőbb körei töltötték meg a rezidencia fényes disztermét.

Az asztalfőn dr. Belopotoczký Kálmán a felszentelést végző püspök ült, vele szemben az új segédpüspök Fetser Antal, a táborig püs-

pök mellett jobbról-balról a felszentelésnél assistáló püspökök, dr. Radu Demeter nagyváradi gör. szert. megyés püspök és Szmracsányi Lajos egri segédpüspök.

A jelen volt többi vendégek névsora a következő:

Csanády Arthur, Laurán Ágoston, Miskolczy Ferencz, Bunyitay Vinceze, Papp Miklós, Bary József, Markovits Antal, Karsch Lollion, Varró Domokos, Vasady Lajos, Sávele Kálmán, Czankl Rudolf, Rimler Károly, Grócz Béla, Konrad Márk, Hlatky Endre, Nyes Mózes, Mangra Vazul, Hoványi Gyula, Papp János, Gróh Ferencz, Medits Nándor, Mórent György, Spett Gyula, Sipos Orbán, Sztanislavny, Palotay László, Vinkler József, Medvigy Mihály, Bozóky Alajos, Bundala Mihály, Erős Rezső, Karácsonyi János, Hoványi Géza, Novotny S. Alfonz, Wimmer Julián, Gerő Armin, Bulk Kornél, Dus László, Stark Nikodemus, Kugler Albert, Kleborfer Lambert, Csicsay Alajos, Imrik Gusztáv, Kovács Béla, Lupussy Gyula, Pekanovits Imre, Echerolles Kruspér Gilbert, Szirmay László, Schweiger Ede, Némethy Gyula, Papp Imre, Szabados Pál, Makucz Ernő, Kinczel György, Vagaszký János, Halász Gyula, Makkay József, Lestyán Endre, Knecht János, Oszterlamm Armin, Gabriely Lajos Butyka Lajos, Vuuskics Gyula, Ridácsik Imre, Manger Antal, Hoffmann Henrik, Gutta Márton, Belezny Antal, Lindenberger János, Papp Károly, Peszeky Ferencz, Stark Gyula, Mellau István, Frankó Endre, Nagy Márton, Géczy Lajos, Dunay Alajos, Szabad Endre, Székely Sándor, Serly Viktor, Pataky Arnold.

Az ötödik fogásnál Belopotoczký püspök állt fel és meleg közvetlenséggel nagyhatású áldomást mondott az új püspökre, ki egykor tanítványa volt a szemináriumban s ki most osztályosa lett az apostoli méltóságban. Majd utalt arra, hogy ahány papot fel fog majd szentelni, az új püspök, ahány hivatást meg fog majd erősíteni a bérmlás szentségével, egyszóval valahány áldásos püspöki funkciót fog végezni, mindabban része lesz neki, ki őt püspökké szentelte. Öszinte szívből kívánja neki azt, amivel az új püspök a templomban a fölszentelést neki megköszönte: ad multos, plarino et felicissimos amos!

Fetser püspök mély meghatottságban kezdte beszédét. Az apostoli méltóság csucsán állva érzi gyenge voltát, de hiszen infurma mundi elegit Deus, a gyengéket választotta Isten terveinek végrehajtására, bizik a kegyelemben, mely új erőt ad fokozott kötettségének teljesítésére. Első tekintete két trónra irányul: Szt. Péter trónjára, melyen X. Pius ül, ki mindeneiket meg akar ujítani Krisztusban és arra a másik trónjára, Szt. István trónjára, melyen apostoli királyunk oly sok gond és aggodalom közt kormányozza szeretet hazánkat. Vajha a király és nemzet egyetértése mielőbb meghozná a békét Szent István sokat szenvedett országának. Poharát Szentatyánkra és apostoli királyunkra emeli.

Majd frenetikus taps és lelkesedés közt emlékezik meg kegyelmes főpásztorunkról, Szmracsányi püspökről, kívánva neki, hogy az enyhe éghajlat alatt nyerve vissza egészségét s teljesen felgyógyulva térjen mielőbb vissza egyházmegyéjébe szerető papjai és hívei közé.

Azután Belopotoczký, Radu és Szmracsányi Lajos püspököknek köszönte meg a felszentelésénél kifejtett szíves fáradozásukat.

És végül a káptalanra és annak közszereketben álló fejére Vinkler József nagypröpostra mondott meglehangú általános éljenzéssel fogadott köszöntőt.

Belopotoczký püspök felolvasta azután püspökünknek San Remóból érkezett sürgönyét, mely öszinte lelkesedést váltott ki a hallgatóságból.

A köszöntők sorát egy kedves epizód zárta be: Belopotoczký püspök megemlékezett az új püspök édes anyjáról.

Tizenhat esztendővel ezelőtt az ő szentelésén — mondá — többen nézték az ő boldog édes anyját, mint őt. Ma is volt a templomban egy ilyen boldog édes anya, kinek öregségét bearanyozta fiának felmagasztaltatása. A meghatóan kedves megemlékezést az új püspöknek az ebéden jelenlevő mostoha atyja Mórent György köszönte meg egyszerű szívből fakadt szavakkal.

Ebéd alatt a vendégeknek felszolgáltak abból a kenyérből és borból, melyet a felszentelő püspöknek ajánlott fel az új püspök. A két kis arany illetve ezüst hordócska a terem közepén volt elhelyezve, hol a vendégek megtekintették azokat.

Az ebéd menüje a következő volt:

Consommée guenille des volailles.
Petites rissoles à la Victoria.
Filet de boeuf colber, sauce boston.
Jambon braisé madeira, macaroni, truffe.
Cotelettes d'agneau froides belvoi.
Oisons nouveaux rotis.
Compot varie, salade concombres.
Glace à la d'albufera.
Fromages.
Fruits variés.
Dessert.
Caffé mocca.

A politikai válság.

A helyzet lusta vizei mintha hullámzan kezdenének. A levegő mozgásban van s a szelők szárnyán híresztelések röpködnek, amelyeknek, ha csak fele is igaz, nagy átalakulások küszöbén állunk. A kabinetből kiválik Kristóffy és Lányi, Kristóffy megkezdi agitatori körutját az általános választói jog érdekében. A választások dolgában pedig az ember szinte hajlandó volna elhinni a kombinációkat, amelyek szerint áprilisban mégis csak urnák elé viszik a nemzetet. Az ilyen híreket azonban a legkomolyabb formában megczáfolják.

Részletes tudósításunk tegnapi napról a következő:

Abszolutizmus — a gyülekezési jog mellett.

A legutóbbi órák történetéből már ismeretes, hogy Kristóffy József belügyminiszter rendeletileg visszavonta a gyülekezések korlátozása dolgában kibocsátott valamennyi eddigi rendeletét s erről a törvényhatóságokat és a királyi biztosokat leiratban értesítette. A rendelet hivatkozik az ország lakosságának nyugodt és higgadt hangulatára, mely fölsőlegessé tesz bármily fajta kivételes rendszabályt.

A tegnapielőtt elmúlt vasárnapra ennek a rendelkezésnek még nem volt hatása. Oly hirtelenül jött. Jövő vasárnap bizony már alig lesz kerület, amely az első alkalmat meg ne ragadná, hogy kimondja az eddig beléfojtott szót. Mindenesetre sajtóságos egyébként, hogy a kormány egy hónap előtt még a vidéki olvasóegyletek társasvacsoráit is betiltotta, a képviselői beszámolókról nem is szólva, amelyek elé még a legpecsovicsabb bagolyvárakban is akadályok gördültek.

Talán Nagyváradon is. Azóta fordult a világ. Kristóffy maholnap otthagyja a belügyminisztériumot s elindul az országban vigézkedni.

Itt persze szüksége van neki a gyülekezés

szabadságra s azzal a zavartalan nyugalommal, amelylyel a multkor hurkot kötött ennek a fontos szabadságjognak a torkára, vonja vissza a betiltó rendeletet, mivel most már csodálatosképp csöndesnek találja az ország közvéleményét, amelyet röviddel ezelőtt még annyira ócsárolt. Kristóffy rendeletét tegnap adta ki írásban, egy hét múlva publikálják.

A koalíció is nagyban készül a mifesz-tumra a választások elhalasztásával kapcsolatosan.

A kormány tervei.

A Magyar Tud. Föltétlenül megbízható és legjobban informált helyről kapjuk a következőket a kormány terveit illetőleg. Fejérváry legközelebbi útja tisztán a választásokkal függ össze. A miniszterelnök az újabb minisztertanács nevében a választások kiírását fogja javasolni. Fejérváry jelentése alapján tényleg kiírják a választásokat. Az erről szóló királyi kézirat április 11-ike előtt megjelenik a hivatalos lapban. Ekkor azonban Kristóffy, mint belügyminiszter jelentés tételre kihallgatást fog kérni, mely előadja, hogy a választásokra vonatkozó királyi rendeletet nem hajthatja végre, mert a 67-es alkotmányt veszélyeztetve látja, egy most megejtendő választás által. De technikai okokból sem hajthatja végre a rendelkezést, mert az ország legtöbb vármegyéje renitenciát tanúsít a kormánnyal szemben. Annak rendeleteit nem hajtaná végre. A vármegyékre amelyek az ellenállás határán tulmennek, meg vannak fosztva autonómiájuktól s így nem rendelkeznek azon szervezettel, melylyel a választást végre is hajthatnák.

Ezek alapján Kristóffy lemond, ő felsége a lemondást elfogadja. És Kristóffy elindul agitácziós útjára a kormány érdekében, a mely a miniszterválság ellenére is megmarad s ezen machinációval csak az alkotmány szó szerinti parancsának akarnak eleget tenni. A terv keresztülvitelét illetőleg Fejérváryék kikérték a közigazgatási bíróság néhány tagjának véleményét is.

A választások.

Egyfelől határozottan allitják, hogy mégis lesznek választások április 11-ike után. Másfelől a választások elhalasztását befejezett dolognak tartják és biztosra veszi, hogy választásokat most már talán két évig sem fogják kiírni. A M. Tud. híret megczáfolja a Bud. Tud. és kép telenségnek tekinti

A koalíció tanácskozása.

Kossuth Ferenczet tegnap meglátogatták Andrassy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Benyovszky Sándor gróf, Barabás Béla, Teleki Arvéd gróf és Haviár Dániel. Hosszasan tárgyaltak a politikai helyzetről.

Kristóffy és Lányi.

Végre úgy látszik, csakugyan megy a belügyi és az igazságügyi ügyvivő. Lányi utóda Gegus Gusztáv lesz. Lányi kuriai tanácselnök lesz.

Ujabb részletek.

Kristóffy a május elsei munkásgyűléseken tevékeny működési részt kér magának. Az első ilyen haladóparti gyűlést talán éppen Nagyváradon tartják meg.

Egy délmagyarországi tiszviselő egy volt képviselővel beszélgetett a helyzetről.

A beszélgetés lényege, hogy egy ilyen nagy állású állami férfi, valószínűleg Khuen-Héderváry gróf a tiszviselőtől azt kérdezte, nem volna-e hajlandó tiszviselőtársaival együtt ujonczozás esetére más megyében is segíteni a sorozásnál. A tiszviselő az ajánlatot visszautasította. A kormánynak ebből láthatólag esze ágában sincs az új választások kiírása emellett még új sorozásról is álmodozik — parlamenti hozzájárulás nélkül.

Előfizetési felhívás.

Mainz lánglelkű főpásztor, Ketteler azt mondotta egy alkalommal, hogy: *aki nem támogatja a katolikus sajtót, az nem is jó katolikus.* De aki önzetlenül támogatja és terjeszti, az valódi apostol. Ezt a nagy igazságot, ezt a szókimondó, bátor jelgét írjuk soraink élére az új évnegyed küszöbén.

Kik vagyunk, mit akarunk, nem kell bővebben magyaráznunk. Azok vagyunk ma is, akik tizenegyesztendőn keresztül voltunk és azt akarjuk ezután is, amit eddig akartunk. Nekünk a sajtó nem üzlet, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missziót lelkünk egész ideálistmusával, legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Ezért a szent eszméért vivjük meg kemény küzdelmünket nap, nap után az irótoll fegyverével. És, hogy jó harcot harcoljunk, bizonyosága az a *temérdek támadás*, amelyben a rombolás s a gyűlölet sátáni szelleme részesíti munkánkat. De bennünket nem lehet eltántorítani. Egy hang sugja nekünk, most vagyunk a legjobb uton, amikor szinte életünkre tör az ármány. És ez a hang, amelyet mindennél többre becsülünk a világon — a *lelküismertünké.*

Istennel, a hazáért küzdünk hiven továbbra is és ebben az elszánt harcban joggal számítunk a katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására.* Ne feledjük a nagy püspök szavát.

Nem jó katolikus családok azok, kik a nyiltan, vagy sorok között vallásgyalázó lapokat virágoztatják föl azon a pénzen, amely teljes joggal a katolikus sajtót illeti!

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTŰL«
szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 5. Közigazgatási ülés a városházán.

Április 5. Kath. Liceum bőjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 12. Megyei közigazgatási bizottság ülése.

Május 5. Kath. Liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Nogáll püspök.

A fölszentelését követő első nap szép emlékei az áldott emlékü Nogáll püspök alapította Szent Vincze intézethez lüzik az új segédpüspököt. Kedves napja volt ez a tegnapi a nagy ünnep nyomában, Fetser Antal koudjutornak, aki oly szépen fejezte ki tettel is, amit szóval mondott, hogy a szentéletű, arany-szívű, ragyogó jellemű geramói püspök nyomdokaiba kíván lépni minden igyekvésével, legobb tehetsége szerint.

Fetser Antal nagyváradi latinszertartású segédpüspök a konzekráció után tegnap reggel hét órakor első püspöki miséjét a Szent Vincze-intézet házikápolnájában mutatta be Nogáll sírjának közvetlen közelében. Az istentiszteletet megelőzőleg buzgón imádkozott a sírnál. Míse alatt a takaros ünneplőbe öltözött intézeti növendékek szép egyházi énekekkel emelték az istentisztelet tényét. Ilyen magas-tos, kegyelemteljes aktussal akarván méltóképen tovább haladni a régi csapáson, Krisztus követésében . . .

Az intézet, amelyet az új apostolutód örökül vett át néhai nagynevű elődjétől, még akkor, amikor udvari pap volt boldogult emlékezetű Schlauch bibornok oldalán, leikes örömmel, nemes büszkeséggel, könnyed hálával ünnepelte rangban legelső előljáróját, aki mint az intézet kormányzója, évek hosszú során keresztül oly kiválóan eredményes tevékenységet fejtett ki az intézmény élén.

Az ünnepély esti fél 6 órakor kezdődött. Az intézet díszterme ekkorra már zsufolásig megtelt a növendékekkel s a vendégekkel. A növendékek ünneplőbe öltöztek s két oldalt sorfalat képeztek a belépő püspök előtt. Harsányan meg is éljeneztek, amikor belépett. Majd a jól fegyelmezett énekkar rázendített Beleznay Antal Örömdal című kellemes énekére, amelyet a növendéks. reg ritka biztos hanghordással, tisztán csengő orgamummal.

Valner Győző VI. osztályu főgimnáziumi tanuló gördülékeny, virágos latin szónoklattal köszöntötte a püspököt. A leány növendékek nevében Bartha Mariska III. éves tanítójelölt fejezte ki hódolatát az új püspök előtt, tetszetős s a leányszív illatos álmaival átszótt alkalmi beszédben. Kimagasló pontja volt a szab-tilis ünnepségnek a Hódolat című allegorikus-élőkép. amelyben Steiner Irén, Papp Mariska, Bubla Ilona, Valner Veronka, Simon Sárka és Glac Mariska jeleskedtek.

A műsor utolsó pontja a pápai himnusz volt, amelyet az egész közönség állva hallgattott s énekelt. Meleg akkordjai lélekemelően hömpölyögtek, hullámzottak végig a termen.

Mindnyájan, akik a szép ünnepély tanai voltak, nem egyszer elérzékenyültek s könnyek csillogtak szemükben. A püspök pedig perczen keresztül alig tudott szóhoz jutni a meghatottságtól. Majd mégkapó közvetlenséggel szólott s visszpillantást vetett egész életére, amelyet a Gondviselés oly nagy tettekre szemelt ki ily magas méltóságban. Itt is a régi marad. Nogáll örökét úgy akarja kezelni a házban is, a megyében is, hogy soha gáncs ne érhesse. Beszéde után a növendékekkel s szülőkkkel társalgott a püspök.

Hét óra is elmúlt már, mire oszlani kezdett a társaság a zárda falai közül, ahol oly tisztá

minden, oly szeplőtelen s olyan boldog. Valóban, a kegyelem nagy napja után szebb helyet nem is választhatott volna az új főpásztor, mint a Szent Vincze-intézetet, amelynek vezetését maga az örökragyó bizta rá.

* **Személyi hir.** Szmracsányi Lajos egri püspök vasárnap délután elutazott, dr. Belopotoczky Kálmán tábori püspök pedig ma délután fog elutazni városunkból.

* **Visszavont miniszteri rendelet.** Országszerte nagy megütközést keltett Kristóffy belügyminiszternek februárban kiadott azon rendelete, amellyel a népgyűlések, beszámoló tartását betiltotta. Annál nagyobb feltűnést kelt a miniszter mostani újabb rendelete, amellyel a betiltást visszavonja azon indokból, mert az országban már lecsillapodott az izgatottság. Ezután csak a régi rendet kell betartani, hogy a népgyűlések bejelentendők s a program bemutatandó.

* **Ülések a városházán.** Szombaton, április 7-én délután 3 órakor a városház építésére felügyelő bizottság április 9-én, hétfőn délután 4 órakor a Szacsyay-szoborbizottság ülést tart.

* **Villamos vasut a fürdőkhöz.** Hankovits Ferencz és Komzsik Alajos a fürdőkhöz vezetendő villamos vasutra kérték előmunkálati engedélyt, amelyet véleményezés céljából a kereskedelmi miniszter leküldött Nagyvárad városához. A tanács viszont a nagyvárad villamos vasut társaságtól kívánt véleményt. A villamos vasut társaság igazgatósága értesítette a várost, hogy a tervbe vett fürdői villamos vasut előmunkálati engedélyének kiadása ellen nincsen semmi kifogása.

* **Ünnepelt tisztviselő.** A vármegyházán csöndes kis ünnepeltetés volt. *Ferzsák* István árvászeki ülnök és tanácsvezető, a nagyvárad társadalom egyik közszeretettében levő tagja 25 éve intézi a megye dolgait. Ez alkalommal hivatalársai, jóbarátai méltó ünnepeltetésben részesítették a kiváló tisztviselőt. Úgy a hivatalban, mint a háznál ismerősei s jóbarátai nagy számban jentek meg, hogy ragaszkodásuknak, elismerésüknek s jókívánságaiknak kifejezést adjanak.

* **Istvánffy József temetése.** A községi iskolák érdemekben gazdag tanítóját, nagy részvét mellett tegnap helyezték örök nyugalomra. Istvánffy elhalálása súlyosan érintette az egész tanítói kart, akiknek az iskolaszékben huzamos időn keresztül képviselőjük volt. Pótolhatatlan a veszteség a váraljai lakosokra nézve, akiknek — bár utóbbi időben betegeskedése lohasztotta munkakedvét — valószínűleg patronusok volt. Elévülhetetlen érdemei vannak az elhunytak nemcsak a tanítás, de egyesületi munkásság terén is. A gyászhozál nagyszámban jelentek meg a kondolások. Ott volt *Rimler* Károly, polgármester, iskolaszéki elnök, az iskolaszéknek számos tagja, a nagyvárad iskolák tantestületei, a törvényhatósági bizottság, a posta- és táviró hivatal és a város számos tisztviselője, Moskovics gyár, a váraljai katolikus kör, a várad-velencei polg. kör; az elhunyt jó barátai, tisztelői. A temetési szertartást *Gabrielly* Lajos végezte segédlettel. A Circum dederunt mei . . . végső akkordjai után, a kartársak kézen vitték a koporsót a gyászkocsira. A második gyászkocsit elborították a koszorúk. A sírnál ugyan csak kartársai vették le a koporsót s adták át az enyészetnek.

* **Jegyző választás.** Békény és Fekete győrs egyesült képviselőtestülete március 31-én szombaton tartotta meg a jegyzőválasztást. Az eddigi jegyző *Biró* Gábor halálával megüresedett jegyzői állásra *Kovács* Ferencz görbedi segédjegyző lett megválasztva. Az újonnan választott jegyző eddigi működésével általános népszerűségnek örvendett, melyet megválasztása is eléggé bizonyít.

* **Nógrádit letartóztatták.** A vizsgálóbíró tegnap elrendelte Nógrádi Gyula álhírlapíró letartóztatását. A rendőrség letartóztatta s átkísértette az ügyészségre, ahol nyomban előzetes letartóztatásba helyezték.

* **Varga Sándor a költő.** Bihardiószegeen él egy öregedő ember. Szocialista, de nem a téglaszin lobogó alá tartozik, hanem becsületes keresztény szocialista. Ez az öregedő ember Bihardiószege poétája. Megkeresett bennünket egy pár versével, melyekben hazafias érzelmeit önti versformákba. El kell tekintelnünk a versmértékektől, egyszóval minden szabálytól, csak az ő egyszerű lelkét kel soraiban látunk, mely bármily elkecseregett is, a vallássóságot nem téveszti szem elől. Verseiből adjuk a következőket:

A tudomány már ma
Legerősebb fegyver,
»Csak ez által lehet«
Boldog minden ember.
Ennek bírásával
Jár a maga lábán,
Legszilárdabb bástya
Már ma a tudomány.

Ezelőtt is az volt,
De a nép feledte,
Jézus tanítását
Szívébe nem vette.
Meg is adta árát
Könnyelműségének
Játék tárgyává lett
A furfangos Bécsnek.

Sok esztendő folyt le
Az idő szinpadán,
Amióta nyögünk
Védetlenül s árván.
Üldözött bennünket
Tatár, török s német.
Tanuljunk e végett,
Hadjuk oda Bécsét.

Legyen Magyarország
Független és szabad,
Miként hajdanában
Mátyás király alatt . . .
Igazság kell nekünk
Nem a bécsi fufang,
Ne rendelkezzen itt
Semmiféle

Oh te magyar nemzet
Munkálkodó osztály
Talpra most már talpra,
Tovább ne aludjál.
Petőfinek dala
Az a talpra magyar
Ugy mint régenté
Most is jót akar.

A szerzőnek számtalan verse van még, melyek a vidéken szájról-szájra járnak s terjesztik a józan, becsületes magyaros és keresztényes gondolkodást.

* **A mentők márciusi működése.** A nagyvárad mentőosztály az elmúlt hóban összesen 35 esetben teljesítette hivatását. Baleseteknél 16 és betegszállításoknál 19 esetben kívántatott meg a mentők közbelépése.

* **A hegyi munkások sztrájkja** A hegyi napszamos munkások tegnap reggel magasabb napszámért követeltek s a miatt, hogy követelésüket a munkaadók nem teljesítették, kiállottak a munkából és a Sztaroveszky utca végén levő ugynevezett emberpiacon utzongva elégedetlenkedni kezdtek. A nagy és fenyegető magaviseletű tömeg eloszlására a lovas rendőrök vonultak ki, akik azután hamarosan kihálázták a tömegből az izgatottakat, névszerint *Tar* Sándor (helyi), *Ursz* Mihály (oláh-apáti-i), *B*, *Nagy* Imre (henczidai), és *Zakar* Sándor (henczidai) embereket s elállították őket. A tömeg erre széteszött. A bekísértek közül az első hármat lezárták, s ellenük bűn-

gyi eljárás indult meg. Zakarral a kihágási kapitány bánt el.

* **Jótekonyság.** A biharmegyei és nagyvárad egyesület javára a Nagyvárad Takarékpénztár 50 koronát, a Biharmegyei Kereskedelmi bank 50 koronát, a Gazdasági és Iparbank 50 koronát, a Központi Takarékpénztár 50 koronát, a Nagyvárad Hitelbank 25 koronát, és a Magyar-Általános Hitelbank nv-árad fiókja 25 koronát, adományoztak, mely adományokért az egyesület elnöksége hálás köszönetét nyilvánítja.

* **A hét humora.**

Akik örülnek.

— Vannak ám, akik örülnek, hogy nem lesz választás.

— Kik azok?

— A kormánypárti jelöltek, mert ezeknek csak így lehet kerületük.

Megokolás.

Deputátus: Ki fogja irni a választásokat kegyelmes uram?

Fejérváry: Kiirni? Nem vagyok én skribler!

Nyiltság.

— Erre a kormányra nem lehet ráfogni, hogy titkolódnék? Ez nem türi még a levél itkot sem.

A kormány haragja.

— A kormány nagyon haragszik ám tulipánra

— Hogyne haragudnék! Hiszen a főispáni és királyi biztosi kinevezésekből látszik, hogy neki csak a mákvirág tetszik.

Otthon.

— Hát aztán hogyan fogadott benneket a miniszterelnök?

— Hát: — kit ötvenért, kit hetvenötért. Szóval alku szerint.

Drogueriában.

Ügyész: Mutassa csak: mi van arra az üvegre írva?

— Tessék: Választóviz.

Ügyész: Választóviz? . . . Elkobzom izgatásért.

(*Kakas Márton.*)

x **Meglepő** forgalmat tapasztalunk az *amerikai Gyémánt Király* üzletében, hol a föld legjobb és legsikerültebb gyémántkő és ékszerutánczait negyedárban árusítja el. Minden tárgy, mely eddig 4 frt volt, most csak 1 forint. A tárgyak oly remekül vannak utánozva, hogy ritka az a szakértő, a ki azokat a valódiaktól megtudja különböztetni. *Nagy választék gyűrűk, broszok, nyaklakkendők, fülbevalók, karkötők, kézzelgombok és ezeken kívül amerikai double férfi és női láncokban. A legszebb, legjobb és legolcsóbb húsvéti ajándék tárgyak!* Itt Nagyváradon, *Fő-utca 5. sz. a.* Kiss Dávid és Társa urak volt helyiségében csak rövid ideig; állandó üzlet csak nagy világvárosokban.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *das választékban* meglévő *valódi angol és scot téli divatszöveimeket* melyen *leszállított árban bocsátom áruba*. Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabásati termemben a legdivatosabb fazonokban és remek kivitelben* nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás utján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

Papírtelendekime nagy választékban. Maradékok félárban!

Nem gyárilag!

hanem elsőrangú cipészek által készített
cipők, valódi angol és Itál-féle
kalapok, fehérneműek, esőkabátok
legolcsóbban

REICHARD áruháza cégnél

szerezhető be.

Egyedüli raktár PICHLER ANTAL cs.
és kir. kalapgyáros készítményeiből.

TANÜGY.

Olvasási tanfolyam. Horváth István polgári iskolai tanár, községi elemi iskolai tanító, mint lapunkban jeleztük is már, közelebbről több hétre terjedő olvasási próbatanfolyamot tart. A tanfolyamra, amely hétfőn vette kezdetét s naponta fél 11 órától fél 12 óráig tart, mintegy harmincz tanuló jelentkezett. Kis fiúk és leánykák, valamennyien hét éves koron alul. A próbatanfolyam célja az apróságoknak, akik mind a jövő tanévben kezdik meg a rendes iskolabajrást, előkészítse az olvasás megtanulására s így az elemi népiskola első osztályának tananyagát fogja ezzel megkönnyíteni. — Az oktatás a megjelölt időközökben a nagyváradi-olasz községi leányiskola egyik tantermében fog letolyni, ahol a tanfolyam ideje alatt szülőket, tanügybarátokat, érdeklődőket szívesen lát a próbakurzus vezetője.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Igmándi kis pap (Bognár bucsuja).
Csütörtök: Carmen.
Péntek: Carmen.
Szombat: Gül baba (Gerlaky Hermin bucsuja).

Vasárnap: délután Csöppség, este Aranyvirág (Aradi, Székely, Bárdos bucsuja).

A legvitézebb huszár.

Furcsának képzelik Budapesten a huszárt. Nem csoda, hiszen leginkább csak fúrvézer alakjában ismerik a lovasságot. Így esett aztán, hogy Martos Ferencz vitézvári Simonyi József bárót, a hasziahomburgi lovasregiment ezredeskaptányát megtette lipótvárosi csihuszár-önkéntesnek, aki annál vitézebb, minél jobban lélnék tőle, egyébként pedig közönséges szoknyavadász. Rosszul lesz az ember gyomra attól az émelyítő henczegéstől, amelyet ebben a darabban a magyar hősiesség neve alatt elkövetnek. Csupa trotoli férfakkal szemben olyan hősi kiabálást visznek véghez Simonyiék, mint megannyi Behemódsárkány, de egy asszony ügyetlen csinyére kezes ölebekké válnak. Szerencse, hogy a magyar darabok hőse nem szokott tulmenni a magyar határon.

Jobb volna címnek:

A legjobb torku fúrvézer.

Nagy kár, hogy Budapestről idáig is eljutott.

Nagy kár, hogy elég dallamos zenét ilyen

silány téma kapott. Igaz, hogy a mint a legvitézebb huszárt már láttuk színpadon Simonyi óbester cím alatt, épp úgy nem ismeretlen előttünk a zenéje sem.

Az előadás felette állt a darab színvonalának. Palásthy mint kutyamosó és Tihanyi mint remegő polgármester tipikus két alakot mutatnak be; a közönség nem győzött tréfáiknak eleget derülni. Gerlaky Hermin helyre kis szobaleány volt. Jó volt Szarvasi is. A czimszerében Székely tanusított sok igyekezetet s énekszámában még több járatlanságot. Keringő-ütemben irt dallamokat mindig mintha csárdátempóban akarta volna énekelni. Bárdos Irma szokott szép toaletben, kevés sikerrel énekel. Végül érdemes megemlíteni, hogy a rettentetlen magyar huszárok mind jobb lábbal léptek ki bal helyett, jobbra forogtak bal helyett, a tisztjeik ellenben a csákót balkézben szorongatták jobb helyett. Mintha csupa suta fúrvézer lett volna. —r.

Z E N E.

A zeneiskola hangversenye.

A nagyváradi zenekedvelők egyesülete által létesített s fenntartott nyilvános zeneiskola vasárnap tartotta e tanévben második hangversenyét. A hangverseny iránt nagy volt az érdeklődés, amit bizonyít az a körülmény, hogy a zeneiskola tágas, nagytérű csaknem zsúfolásig megtelt közönséggel.

A hangversenyen töltöttem eredmény aról győzött meg minket, hogy az iskola színvonaláról-évről-évre emelkedik. Megnyitótul Sodó István játszotta el hegedűn Beriot két darabját igen ügyesen. Azután Pollák Anna lépett a zongorához s könnyed játékával valóban rászolgált a közönség előlegezett tapsaira. Békésy Leó gondokán játszott három opera részletet. Békésy Leó nem a tucsat játékosok közül való. Szorgalmával sokra viszi majd. Azután Rosenzweig Fruzina játszott zongorán öntudatosan, fejlett technikával. László Sándor a zeneiskola egyik tehetséges s legszorgalmasabb tagja tanárának, Mazalíknak egyik koncert darabját játszotta virtuozitással. Végezetül a Mazalík család lépett a pódiumra. Mazalík tanár primhegedűn, tanítványai illetve gyermekei Nándor, Ernő, Alfréd, Győző és Gabriella pedig különböző hangszerreken, egy csinos zenekart képezve, Mazalík „Gavotte”-jét adták elő. A fűlbemászó, kedves minden tekintetben nagy gondot s fejlett technikát igénylő darabot oly precizitással adták elő, hogy az méltán foglalhatott volna helyet bármelyik hangverseny műsorán.

Hangverseny végeztével a szülők és érdeklődők siettek köszönetüket és elismerésüket fejezni ki az egyesület vezetőségének s fardhatatlan zenetanárának Mazalík Józsefnek.

Igazságszolgáltatás.

Az áprilisi esküdték. A nagyváradi királyi törvényszék tegnap esteli nyilvános ülésén, Barry József törvényszéki elnök elnöklése alatt kisorsolta az áprilisi esküdték és pótesküdték neveit. A rendes esküdték közül a következők lettek kisorsolva: Aczél Zsigmond, Balázsovits Jenő, dr. Bárdos Imre, Beliczay Tibor (Kötegyán), Bihari Károly, Boros Imre, Czeglédi Imre, Fónagy István (nagyszalonta), id. Guttmann József, Hermann József, Kiss Gyula, Kóti Antal (Komádi), Lakos Lajos, Lukács Ödön, Magyary Gyula, Markovits Sámuel, Mártonffy Zoltán, Méhes Lajos (Bihar), Moskovits Miksa, Nerpsz Dezső (Belényes), Papp György (Komádi), K. Polgár József (Komádi), ifj. Rimanóczy Kálmán, Sünger Bertalan, Szencs József (Nagyszalonta), Székely Sándor, Széles Károly, Török Gyula (Nagyszalonta), Trajanovits Antal (B.-Ujfalú).

Pótesküdték: András Gusztáv, Debreczeni Lajos, Fazekas Márton, Gasparik János, Harczli József, Jenei Imre, Moknács János, Nagy Gyula, Polonkay Gyula, Hoszka Ferencz.

A korcsmahősök sorsa. Okányban erősen feltalált tölteni a garatra Horváth Gábor és két társa. A tulságosan élvezett alkoholtól rettenetes jókedve támadt az idogálónak és egymással szövetkezve, hatalmas fűtykösökkel a korcsmában levőket kitessékelték az utcára. A megsértett emberek csendőrkért mentek, kik csakhamar meg is jelentek a helyszínen és Horváthékat leaktarták tartóztatni. Horváthék azonban ellenállottak, sőt a csendőrköt is megtámadták. A vége az lett, hogy Horváthék a hűvösre kerültek. A királyi törvényszék tegnap tartotta ez ügyben meg tárgyalást, melyben Horváth Gábort és két társát bűnösnek találták. Hatóság elleni erőszak miatt Horváth Gábort 6, Vig Lajost 8 és Dani Mihályt 4 heti fogházra ítélte.

NYILTTÉR.

Mérhetetlen fájdalomunkban barátaink, jóakaróink, de távolabbról állóktól is a részvétnök oly sok és megható jelével halmoztattunk el, hogy lehetetlen minden egyesnek hálás szívből jövő köszönetünket külön-külön tolmácsolni, és így ez uton adunk kifejezést azon végtelen hálaérzérzetnek, melyet bennünk a barátság és a rokonszenv ezen spontán megnyilatkozása kelt.

Nagyvárad, 1906. április 3.
1562. *Füchsl család.*

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből
meglevő BUTOROKAT megvettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA
középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Irtá: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a
Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára **20 fillér.**

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

TÁVIRATOK.

A király előtt.

Bécs, április 2. (Saját tud. távirata.)

A mai általános kihallgatások során 6 felsége
többek között Apponyi Lajos gróf udvarna-
gyot, Mérey Kajetán első osztályfőnököt és
Müller Lajos külügyminiszteri második osztály-
főnököt, valamint Tallián Gyula főispánt fogadta.

A flumei sztrájk.

Budapest, április 2. (Saját tud. távirata.)

Fiuméből jelentik: Hír szerint a munkások nem
akarják elfogadni a munkaadók által meg-
ígért bérjavítást s holnap újra megkezdik a
sztrájkot. A helyőrség megerősítésére holnap
egy zászlóalj gyalogság érkezik ide.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irtá: Gorkij Maxim 60.

Sasa mosolyogva nézett Fomára s így
szólt:

— Ott is valami szerencsétlen terem-
tés bóg, Menj oda, talán megértitek egy-
mást.

Kezét a fejére tette s trétásan oldalba
ütötte.

— Gondolkodjál arról, hogy mi szükség
van az olyan emberre, mint aminő te vagy.
Miért siránkozol? Ha meguntad a vidám éle-
ted, folytatd az üzletedet.

— Oh Istenem — mondta Foma s a fe-
jét csóválta. Nehéz úgy beszélni, hogy meg-
értsek az ember. Nagyon nehéz . . .

Dühösen kiabált s így folytatta:

— Miféle üzletről beszélsz? Ha jól meg-
gondolja az ember, hogy mit jelent ez az üzlet
rögtön tisztába van vele, hogy az egész nem
egyéb üres szónál. Ostobaság! Hát nem értem
én ezt? Én mindent értek, mindent érzek.

Csak hogy néma a nyelvem . . . Mi célja van
az üzletnek? A pénznek? Van nekem elég.
Megtudnának vele fojtani, el tudnának árasztani
vele . . . Az üzlet nem más, mint család. Sok
kereskedőt ismerek. — s hogy áll a dolog?

Nagyon éhesek, erőszakkal belerohannak az
üzletekbe, csak hogy ne lássák önmagukat . . .
Elbujnak ezek ezek az ördögök . . . Nos, próbáld
csak meg, akard csak kiszabadítani őket
ebből az össze-visszaságból. Mi leszek akkor? Én

tudom. És te azt hiszed, hogy az üzlet szeren-
csét hoz az embereknek? Nem, ez elég. Még
más is kell hozzá. A folyam azért folyik, hogy
utazhasson rajta az ember, a fa azért nő, hogy
hasznát vegyék, a kutya a házat őrzi . . .
Mindennek a világon megvan a maga célja és
rendeltetése. Csak az embernek és a molynak
nincs semmi rendeltetése . . . Minden az ő
céljaikat szolgálja, de ők semmi féle célzt nem
szolgálnak. Mi? Mi a rendeltetésük! Haha!

Foma diadalmaskodott. Ugy érezte, hogy
amit mondott, azt egy ember sem tudja meg-
dönteni. Nagy örömet érzett, nevetett.

— A fejed fáj? — kérdezte Sasa aggo-
dalmasan a vizsga szemmel nézett a arczába.

— Fáj a lelkem — kiáltotta Foma szen-
vedélyesen. — És az azért fáj, mert . . . van . . .
mert nem elégszik meg kevéssel. Felelj neki,
hogy miként kel élni. Például Majakin . . .
Az okos ember. Mindig azt mondja! Szerezd
meg az életet. Ő az egyetlen, aki ilyen! És
mindazon nyoszörög, hogy az élet tette tönkre.
Az élet folytatta meg . . . Hát hogy szeresse
meg az ember az életét? Uralkodni kell felette
kézbe kell venni. Még fazekat sem tud csinál-
ni az ember, ha az agyagot nem veszi kézbe.

Hallod e — mondta most Sasa komolyan
— az a véleményem, hogy meg kellene nősul-
nöd. És az egész.

— Minek? — kérdezte Foma s a vállát
vonogatta.

— Szükséged volna egy kis fékre.

— Jó. Hisz veled élek. Hisz valamennyien
egyformák vagytok. Egyik sem edesebb, mint
a másik. Előtted is volt szeretőm . . . éppen
olyan volt, mint te. De az szerelemből tette . . .
tetszettem neki s beleegyezett. Jó volt . . . de
azért éppen úgy volt vele, mint te veled, bár
te sokkal szebb vagy, mint ő. De nekem egy
más asszony tetszett, egy igazi urnő . . . ne-
mes urinő. Azt nem tudtam elérni. Igen. Okos
volt, művelt, szép lakásban lakott . . . Sokszor
gondoltam, hogy ez az igazi. Nem értem el.
Ha elértem volna, talán sok minden másként
lett volna. Ugy vonzódtam hozzá . . . azt hit-
tem, hogy nem tudok el lenni nélküle. Most
pedig addig ittam, míg e borral együtt kiol-
tottam, elfeledtem az emléket. De ez is jó . . .
Oh az ember! Az ember, az igazat megvallva,
nagyon aljas.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, április 2.

Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 április 2-án	
Magyar aranyjáradék 4% — — — —	112.—
Magyar koronajáradék 4% — — — —	93.80
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — — —	84.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	94.65
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	96.50
Magyar gyermekjegy-kölcsön — — — —	214.25
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	154.25
Oszt. járadék papírban — — — —	99.50
Oszt. járadék ezüstben — — — —	100.50
Oszt. korona járadék — — — —	117.75
Oszt. járadék aranyban — — — —	99.50
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.56
Oszt. magyar bankrészvény — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — —	794.—
Oszt. hitelbank intézeti részvény — — — —	671.—
Oszt. magyar államvasuti részvény — — — —	673.51
20 frankos frankos (Napolendor) — — — —	19.10
Német birodalmi márka — — — —	117.50
London vista — — — —	240.60

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKIOS GYULA.

Tavaszi idényre

modern

öltönyök és felöltők

férfiak és fiuk

részére

óriási választékban

Kálmán

Ferencz

férfi- és fiuruha-áruházában

Nagyvárad, Fő-u. 5.

Meglepő olcsó sza-
bott árak mellett
vásárolhatók.

Rendkívül finom, izléses
gyermekruhák és
felöltők.

Kérem a czégre
figyelni!

Üveg és porcellán üzlet végképeni felosztása

Nagyvárad, Fő-utca Orsolyazárda-épület.

Összes üveg, porcellán, lámpa, tükör és disztárgyakból álló fiók üzletem rakatárát f. évi április elsőtől kezdődőleg az üzlet felosztása végett elárulom minden elfogadható árban, azért, mivel Kossuth-utcai fő-üzletembe térszűke miatt azokat nem helyezhetem el és hogy az áthurcolással járó tetemes szállítási költséget megtakaríthassam, inkább a n. é. közönségnek olcsóbb árban rendelkezésére bocsátom. Midőn ezen kedvező körülményre a n. é. közönség szives figyelmét felhívom, arról is értesitem, hogy Kossuth-utcai fő üzletem a megszokott szolid alapon tovább vezetem.

1556.

Tisztelettel:

HANTFRIGYES,
üveg- és porcellán-kereskedő.

Fábry Testvérek

üzlethelyiségében Fő-utca, Moskovits-palota.

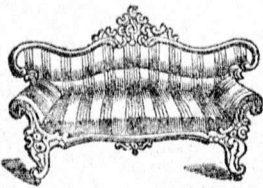
Mélyen leszállított árak mellett jönnek eladásra kitűnő finom férfi és fiúingek, kalapok, czipők, harisnyák, különösen finom angol divat zsebkendők és harisnyák, rumburgi vásznak, chiffonok, szalagok, csipkék, valamint francia illatszerek, férfi, divat nyakkendők mélyen leszállított árak, készpénz fizetés mellett.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és vizeszoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata, — Kívánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

eladunk.

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

A pesti hazai első takarékpénztár

egyesület ujonnan kibocsátott nyereménykötvényei fix ár mellett vásárolhatók a

Nagyvárad Takarékpénztárban
és arra darabonként 125 k.

→ kölesönt nyujt. ←

Dr. Politzer Jakab szanatoriuma és vizgyógyintézete

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.
Telefonszám 639.

Bejáró és benulakó betegeknek egész éven át nyitva.

Vizgyógymódok, villanygyógyászat, szénsavas-, törpefenyő-, ásványfürdők, forrólégkezelés, gőzszekrény, pöstyén-izsapkúra. Inhalatók. Vibrációs massage. Hízaló- és soványító-gyógymód.

Javaliva: Idegesség minden neme, gyomor-, bél-, szív-, tüdő-, légzőszervek betegségeinél. Izületi-, izom- és idegeszűnál.

Kitűnő gyógyeredmények. — Állandó orvosi felügyelet. — Olcsó árak.

Penzió (lakás, ellátás) naponta 5 és 7 korona.

Prospektussal és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyeket napi árfolyamon

elad és azokra darabonként 125 K. előleget jutányosan nyujt a

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám